

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

22. mai 2019*

Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmes raamprogramm – Soovitus 2003/361/EÜ – Komisjoni valideerimiskomisjoni otsus mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtjaks kvalifitseerimise kohta – Otsuse 2012/838/EL, Euratom lisa punktide 1.2.6 ja 1.2.7 kohane läbivaatamise taotlus – Haldustoimingu puudumine määruse (EÜ) nr 58/2003 artikli 22 tähenduses – Kaitseõigused – Hea halduse põhimõte – Õiguskindlus – Õiguspärane ootus – *Res judicata* – Mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtjaks kvalifitseerimise kriteeriumid liidu poliitikas – Mõiste „ettevõtja“ – Mõiste „majandustegevus“ – Sõltumatuse kriteerium – Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-604/15,

European Road Transport Telematics Implementation Coordination Organisation – Intelligent Transport Systems & Services Europe (Ertico – ITS Europe), asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: *avocat* M. Wellinger ja *avocat* K. T'Syen),

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: R. Lyal ja M. Clausen, hiljem R. Lyal ja A. Kyratsou,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 18. detsembri 2012. aasta otsuse 2012/838/EL, Euratom, millega võetakse vastu eeskirjad, millega tagatakse nende kaudsetes meetmetes osalejate olemasolu ja juriidilise staatuse ning nende tegutsemisvõime ja finantssuutlikkuse pidev kontrollimine, kes saavad toetust Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi ja Euroopa Aatomienergiaühenduse tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse seitsmenda raamprogrammi raames (ELT 2012, L 359, lk 45), lisa punktis 1.2.7 ette nähtud valideerimiskomisjoni 18. augusti 2015. aasta otsus osas, milles on tuvastatud, et hageja ei kvalifitseeru mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtjaks komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT 2003, L 124, lk 36) tähenduses,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: president H. Kanninen, kohtunikud L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín ja I. Reine (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik C. Heeren,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 4. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Hageja, European Road Transport Telematics Implementation Coordination Organisation – Intelligent Transport Systems & Services Europe (Ertico – ITS Europe), asutatud 1991. aastal, on Belgia õiguse kohaldamisalasse kuuluv piiratud vastutusega ühistu. Ühistu pakub aruka transpordi süsteemide ja teenuste sektoris nii era- kui avaliku sektori sidusrühmadele mitut valdkonda hõlmavat platvormi. Vastavalt põhikirjale on ühistu eesmärk toetada, edendada ja aidata koordineerida transporditelematika jõudsat rakendamist Euroopa transpordi infrastruktuuris.
- 2 Alates 31. detsembrist 2006 peeti hagejat mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaks (edaspidi „VKE“) komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitusel 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT 2003, L 124, lk 36) tähenduses. See õiguslik seisund võimaldas tal mitme aasta jooksul saada Euroopa Liidult täiendavaid toetusi, muu hulgas Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) (edaspidi „7. RP“) raames.
- 3 Detsembris 2013 küsis Teadusuuringute Rakendusamet (REA) olemasolevates teadusprogrammides osalejate VKE-de staatuse läbivaatamise käigus osalejate VKE staatuse kinnitamise osana hagejalt teavet, mis kinnitaks, et ta võib VKE staatusest jätkuvalt kasu saada. Pärast e-kirjavahetust otsustas REA 27. jaanuaril 2014, et hagejat ei ole võimalik VKE-ks pidada.
- 4 7. veebruari 2014. aasta e-kirjas vaidlustas hageja REA seisukoha, lisades kaks õiguslikku arvamust, mille olid koostanud sõltumatud ettevõttevälised advokaadid.
- 5 24. veebruari 2014. aasta e-kirjas teavitas REA hagejat, et ta võib taotleda 27. jaanuari 2014. aasta otsuse läbivaatamist valideerimiskomisjoni poolt (edaspidi „valideerimiskomisjon“) vastavalt 18. detsembri 2012. aasta otsuse 2012/838/EL, Euratom, millega võetakse vastu eeskirjad, millega tagatakse nende kaudsetes meetmetes osalejate olemasolu ja õigusliku seisundi ning nende tegutsemisvõime ja finantssuutlikkuse pidev kontrollimine, kes saavad toetust Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi ja Euroopa Aatomienergiaühenduse tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse seitsmenda raamprogrammi raames (ELT 2012, L 359, lk 45), lisa punktidele 1.2.6 ja 1.2.7.
- 6 25. veebruari 2014. aasta e-kirjaga taotles hageja REA-lt asja läbivaatamist valideerimiskomisjoni poolt.
- 7 15. aprillil 2014 teavitas REA hagejat valideerimiskomisjoni otsusest jätta jõusse REA 27. jaanuari 2014. aasta otsus (edaspidi „esimene eitav otsus“).
- 8 23. juunil 2014 esitas hageja Üldkohtule esimese eitava otsuse peale hagi, mis registreeriti numbriga T-499/14. See hagi esitati korruga Euroopa Komisjoni ja valideerimiskomisjoni vastu.
- 9 18. novembril 2014 teavitas REA hagejat valideerimiskomisjoni otsusest tühistada esimene eitav otsus, kuni võetakse vastu uus otsus tema VKE staatuse kohta. Seda tühistamist põhjendati asjaoluga, et esimene eitav otsus ei vastanud sõnaselgelt hageja 7. veebruari 2014. aasta e-kirjas esitatud argumentidele. Selle tühistamise järel märkis Üldkohus, et hagi ese kohtuasjas T-499/14 on ära langenud, ning otsustas 30. aprilli 2015. aasta kohtumäärusega Ertico – Its Europe vs. komisjon (T-499/14, ei avaldata, EU:T:2015:285), et hagi läbivaatamise vajadus on ära langenud.

- 10 Valideerimiskomisjon võttis 18. augustil 2015 vastu uue otsuse (edaspidi „vaidlustatud otsus“), milles valideerimiskomisjon jõudis esimese eitava otsuse argumentatsiooniga võrreldes muudetud alustel järeldusele, et hageja ei võinud VKE staatusest kasu saada.

Menetlus ja poolte nõuded

- 11 Hageja esitas käesoleva hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 27. oktoobril 2015.
- 12 Komisjon esitas kostja vastuse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 5. veebruaril 2016.
- 13 Hageja esitas repliigi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 18. aprillil 2016.
- 14 Üldkohtu presidendi 15. juuni 2016. aasta otsusega määrati käesolev kohtuasi liikmete osalise asendamise tõttu uue ettekandja-kohtuniku lahendada.
- 15 Komisjon esitas vasturepliigi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. juunil 2016.
- 16 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 27 lõikele 5, kuulub ettekandja-kohtunik nüüd neljanda koja koosseisu, mistõttu määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.
- 17 30. novembril 2016 ja 25. juulil 2017 esitas Üldkohus vastavalt kodukorra artiklile 89 menetlust korraldavate meetmete raames komisjonile kirjalikud küsimused. Komisjon vastas neile määratud tähtaja jooksul.
- 18 27. jaanuaril 2017 esitas Üldkohus menetlust korraldavate meetmete raames hagejale kirjaliku küsimuse. Hageja vastas sellele ettenähtud tähtaja jooksul.
- 19 25. juuli 2017. aasta otsusega otsustas Üldkohtu neljanda koja president avada menetluse suulise osa, olenemata poolte sellekohase taotluse puudumisest.
- 20 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 4. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil.
- 21 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
  - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 22 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
  - jätta hagi põhjendamatus tõttu rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitus

- 23 Hageja põhjendab oma hagi kaheksa väitega: esiteks on rikutud nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded (ELT 2003, L 11, lk 1), artikli 22 lõike 1 kolmandat lõiku; teiseks on rikutud sama artiklit 22, kaitseõigusi ja hea halduse põhimõtet;

kolmandaks on rikutud õiguskindluse, hea halduse, õiguspärase ootuse kaitse ja *res judicata* põhimõtet; neljandaks on rikutud soovitus 2003/361; viiendaks on rikutud soovitus 2003/361 ning õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid, sealhulgas erapooletuse nõuet; kuuendaks on valesti kohaldatud soovitus 2003/361; seitsmendaks on rikutud kõige soodsama kohtlemise põhimõtet ning kaheksandaks on vaidlustatud otsuse põhjendused vastuolulised ja ebapiisavad.

- 24 Tuleb märkida, et oma esimeses nõudes palub komisjon tunnistada hagi vastuvõetamatuks. Siiski nähtub kostja vastusest, et tema esimene nõue on seotud üksnes hageja esimese tühistamisnõude hindamisega. Seetõttu on kohane lahendada see küsimus nimetatud nõude analüüsimisel.

Esimene väide, et on rikutud määruse nr 58/2003 artikli 22 lõike 1 kolmandat lõiku

Poolte argumendid

- 25 Hageja väidab, et vastavalt määruse nr 58/2003 artikli 22 lõike 1 kolmandale lõigule, mida on sõnaselgelt nimetatud otsuse 2012/838 lisa punktides 1.2.6 ja 1.2.7, pidi komisjon otsuse tegema kahe kuu jooksul alates valideerimistalitustele otsuse läbivaatamise taotluse esitamise kuupäevast. Kuivõrd hageja oli esitanud oma taotluse valideerimiskomisjoni kaudu 25. veebruaril 2014, pidi komisjon oma otsuse hageja arvates seega tegema hiljemalt 25. aprilliks 2014. Komisjon võttis vaidlustatud otsuse siiski vastu rohkem kui aasta pärast kõnealust kuupäeva, rikkudes nimetatud tähtaega. Lisaks ei tähenda komisjoni vastamata jätmine ettenähtud kahekuulise tähtaja jooksul otsust jätta hageja taotlus vaikimisi rahuldamata osas, milles valideerimiskomisjon tegi 15. aprillil 2014 esimese eitava otsuse, mis seejärel tühistati.
- 26 Hageja märgib, et otsuse 2012/838 lisa punktid 1.2.6 ja 1.2.7 ning määruse nr 58/2003 artikkel 22 käsitlevad ühte ja sama kontrollimenetlust. Lisaks mainis REA oma 24. veebruari 2014. aasta e-kirjas üksnes otsuse 2012/838 lisa punktides 1.2.6 ja 1.2.7 ettenähtud taotlust, ilma et ta oleks maininud määruse nr 58/2003 artikli 22 kohast kaebust, mistõttu ei ole järelikult tegemist eraldiseisvate taotlustega.
- 27 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

- 28 Selleks et analüüsida määruse nr 58/2003 artikli 22 väidetavat rikkumist, tuleb esmalt kontrollida, kas see säte on asjas kohaldatav, millele komisjon vastu vaidleb. Seetõttu tuleb analüüsida, kas otsuse 2012/838 lisa punktid 1.2.6 ja 1.2.7 ning määruse nr 58/2003 artikkel 22 käsitlevad ühte ja sama kontrollimenetlust, nagu väidab hageja. Kui see nii ei ole, tuleb kontrollida, kas hageja esitatud läbivaatamistaotlus valideerimiskomisjonile oli tegelikult määruse nr 58/2003 artiklis 22 sätestatud menetlus.
- 29 Seoses sellega tuleb kõigepealt märkida, et on tõsi, et otsuse 2012/838 lisa punkti 1.2.6 lõige 2 sisaldab joonealust märkust, mis täpsustab, et määruse nr 58/2003 artikli 22 kohaselt võidakse täitevameti toimingud saata komisjonile nende õiguspärasuse kontrollimiseks. Siiski ei saa seda pelka viidet iseenesest ja juhul, kui selles osas ei kaasne täpsustust, tõlgendada viitena, et vastavalt otsuse 2012/838 lisa punktides 1.2.6 ja 1.2.7 ning määruse nr 58/2003 artiklis 22 ette nähtud taotlused kattuvad ning kujutavad endast ühte ja sama õiguskaitsevahendit.
- 30 Vastupidi tuleneb ühelt poolt otsuse 2012/838 lisa punktide 1.2.6 ja 1.2.7 sõnastusest ja kontekstist ning teiselt poolt määruse nr 58/2003 artiklist 22, et need sätted käsitlevad erinevaid taotlusi. Nimelt erinevad need kaks taotlust nii neile vastavate menetluste kui oma olemuse poolest. Seega tuleb määruse nr 58/2003 artiklis 22 sätestatud taotlus esitada komisjonile. See on piiratud rangete

tähtaegadega ja käsitab piiratud kontrolli vaidlustatud toimingu seaduslikkuse üle ilma, et komisjon võiks akti muuta. Seevastu taotlused asja valideerimiskomisjoni poolt läbivaatamiseks tuleb ilma ühegi formaalsuseta esitada valideerimistalitustele, käesoleval juhul REA-le, mis on vastavalt määruse nr 58/2003 artikli 4 lõikele 2 komisjonist eraldiseisev õigussubjekt. Lisaks ei ole selle taotluse esitamiseks ette nähtud ühtegi tähtaega. Lõpetuseks vaatab valideerimiskomisjon talle edastatud otsuse tervikuna läbi nii õiguslikult kui faktiliste asjaolude osas.

- 31 Sellest tuleneb, et kaks õiguskaitsvahendit on erinevad.
- 32 Võttes seega ühelt poolt arvesse otsuse 2012/838 lisa punktides 1.2.6 ja 1.2.7 ning teiselt poolt määruse nr 58/2003 artiklis 22 ette nähtud taotluste erinevat olemust, tuleb teiseks kontrollida, kas asja konkreetseid asjaolusid arvestades on hageja tegelikult esitanud läbivaatamise taotluse vastavalt määruse nr 58/2003 artiklis 22 kehtestatud menetlusele ja kas seetõttu saab nõustuda tema argumentidega, mis põhinevad vaidlustatud otsuse hilinenult tegemisel.
- 33 Selles osas tuleb esiteks märkida, et nagu on eespool punktis 6 viidatud, palus hageja 25. veebruari 2014. aasta e-kirjaga oma asja valideerimiskomisjonil läbi vaadata. See taotlus esitati vastavalt otsuse 2012/838 lisa punkti 1.2.6 lõikele 2 REA-le, mitte aga komisjonile.
- 34 Samas, nagu on märgitud eespool punktis 30, edastatakse määruse nr 58/2003 artikli 22 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud seaduslikkuse kontrolli taotlused komisjonile, mitte REA-le. Seetõttu tuleb järeldada, et hageja ei esitanud läbivaatamise taotlust viimati nimetatud sätte kohaselt (vt selle kohta 27. märtsi 2017. aasta kohtumäärus Frank vs. komisjon, T-603/15, ei avaldata, EU:T:2017:228, punktid 56 ja 57), vaid vastavalt otsuse 2012/838 lisa punkti 1.2.6 lõikele 2.
- 35 Teiseks, vastavalt otsuse 2012/838 lisa punkti 1.2.6 lõikes 3 sätestatud menetlusele peavad valideerimistalitused kinnitama valideerimiskomisjonile läbivaatamiseks esitatud taotluse kättesaamist. Käesolevas asjas nähtub toimikust, et 8. märtsil 2014 kinnitas REA, kes oli käesoleval juhul valideerimistalitus, hageja taotluse kättesaamisest ja teatas talle, et tema toimik edastati valideerimiskomisjonile kooskõlas otsusega 2012/838, viidates samal ajal selle otsuse lisa punktile 1.2.7. Ühtegi viidet määruse nr 58/2003 artiklile 22 ei tehtud. Lisaks märkis REA samas e-kirjas, et kooskõlas otsuse 2012/838 lisa punktidega 1.2.6 ja 1.2.7 ei olnud ette nähtud hageja osalemine valideerimiskomisjoni menetluses. Nagu muide kinnitab ka hageja, oleks määruse nr 58/2003 artikkel 22 vastupidi nõudnud, et huvitatud pool kuulatakse ära enne mis tahes otsuse tegemist. Siiski ei pöördunud hageja REA poole ega tuginenud viimati nimetatud sätte rikkumisele.
- 36 Kui hageja oleks olnud kindel, et tema taotlus esitati määruse nr 58/2003 artikli 22 lõike 3 alusel, oleksid asjaomased asjaolud pidanud ajendama teda sekkuma, isegi kontrollima põhjuseid, mis viisid sellise ümberkvalifitseerimiseni, nagu ka seda, miks tema taotlusega tegeles REA, mitte aga komisjon (vt selle kohta 27. märtsi 2017. aasta kohtumäärus Frank vs. komisjon, T-603/15, ei avaldata, EU:T:2017:228, punktid 58 ja 59). Järelikult ei saa hageja väita, et faktiline kontekst õigustab seda, et ta võis ilma, et see tuleneks temapoolsest ettevaatamatusest või tegevusetusest, eksida asjaolus, et komisjon ei olnud määruse nr 58/2003 artikli 22 alusel tema nõuet rahuldanud (vt selle kohta 27. märtsi 2017. aasta kohtumäärus Frank vs. komisjon, T-603/15, ei avaldata, EU:T:2017:228, punkt 60).
- 37 Kolmandaks on valideerimiskomisjon vaidlustatud otsuses täielikult läbi vaadanud REA 27. jaanuari 2014. aasta otsuse põhjendatuse. See lähenemine on kooskõlas otsuse 2012/838 lisa punktiga 1.2.7, milles on sätestatud, et komisjon vaatab läbi ja teeb otsuse temale esitatud valideerimisasjades. Seevastu, nagu on märgitud eespool punktis 30, saab komisjon määruse nr 58/2003 artikli 22 lõike 3 alusel üksnes „toimingut toetada või otsustada, et asutus peab seda täielikult või osaliselt muutma“, ilma et ta oleks pädev seda ise muutma.

- 38 Eelnevast tuleneb, et hageja oli esitanud läbivaatamise taotluse vastavalt otsuse 2012/838 lisa punktidele 1.2.6 ja 1.2.7 ja seda reguleerisid need sätted.
- 39 Samuti ei saanud hageja tugineda asjaolule, et oma 24. veebruari 2014. aasta e-kirjas ei ole REA märkinud võimalust esitada määruse nr 58/2003 artiklis 22 ette nähtud kaebus, ehkki REA oleks seda pidanud tegema, kui viimane taotlus oleks olnud valideerimiskomisjoni läbivaatamismenetlusest eraldiseisev.
- 40 Isegi kui eeldada selles osas, et REA-l oli kohustus viidata kättesaadavatele õiguskaitsevahenditele, siis tuleb selles osas märkida, et 24. veebruari 2014. aasta e-kirjas teatas REA hagejale, et otsuse 2012/838 lisa punktid 1.2.6 ja 1.2.7 olid kohaldatavad ning kui hageja soovis REA seisukoha läbivaatamist, pidi viimane vastavalt neile sätetele pöörduma valideerimiskomisjoni poole.
- 41 See õiguskaitsevahend võimaldab hagejal saavutada vaidlustatud otsuse nii faktiline kui ka õiguslik läbivaatamine valideerimiskomisjoni poolt ja mitte piirduda üksnes õiguspärasuse kontrolliga.
- 42 Eelnevast järeldub, et määruse nr 58/2003 artikkel 22 ei ole käesoleval juhul kohaldatav. Seega tuleb hageja argumentid, et komisjon on rikkunud nimetatud määruse artikli 22 lõike 1 kolmandat lõiku, tagasi lükata ilma, et oleks vaja teha otsust hagi vastuvõetamatuse kohta, millele komisjon on viidanud juhuks, kui nimetatud säte oleks kohaldatav. Seetõttu tuleb esimene väide perspektiivituse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, et on rikutud määruse nr 58/2003 artikli 22 lõiget 1, hageja kaitseõigusi ja hea halduse põhimõtet

Poolte argumentid

- 43 Hageja väidab, et valideerimiskomisjon ei kuulunud teda ära ei enne vaidlusaluse otsuse ega ka tühistatud esimese eitava otsuse tegemist, kuigi valideerimiskomisjon oli selleks kohustatud vastavalt määruse nr 58/2003 artikli 22 lõikele 1. Hageja hinnangul on see rikkumine veelgi lubamatum, kuna vaidlustatud otsus põhines täiesti uutel argumentidel, võrreldes esimese eitava otsuse ja ka REA 27. jaanuari 2014. aasta eitava otsuse argumentidega. Eelkõige ei mainitud valideerimiskomisjoni esimeses otsuses küsimust, kas hageja on tõeline ja sõltumatu VKE.
- 44 Seega rikkus valideerimiskomisjon hageja hinnangul tema kaitseõigusi ja hea halduse põhimõtet. Hageja lisab, et kaitseõiguste järgimise põhimõte on liidu õiguse aluspõhimõte, mis peab olema kõigis isiku vastu algatatud menetlustes, mille tulemusel võidakse teha isiku huve kahjustav otsus, tagatud isegi siis, kui puuduvad spetsiifilised normid.
- 45 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

- 46 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kujutab isiku kaitseõiguste austamine tema vastu algatatud menetluses, mis võib viia selle isiku huve kahjustava otsuseni, endast liidu õiguse üldpõhimõtet, mis peab olema tagatud isegi asjaomast menetlust reguleerivate normide puudumisel. See põhimõte eeldab, et isikutele, kelle suhtes tehakse nende huve oluliselt riivav otsus, antakse võimalus tõhusalt väljendada oma seisukohta (vt selle kohta 15. juuni 2006. aasta kohtuotsus Dokter jt, C-28/05, EU:C:2006:408, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 9. aprilli 2003. aasta kohtuotsus Forum des migrants vs. komisjon, T-217/01, EU:T:2003:106, punkt 56). Siiski ei rakendata sellist kohustust juba esitatud osa pelgale ümbersõnastamisele, sisustamisele või arendamisele, mille

osas on otsuse adressaadil juba olnud võimalus tõhusalt väljendada oma seisukohta (vt selle kohta ja analoogia alusel 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus *Atlantic Container Line jt vs. komisjon*, T-191/98 ja T-212/98–T-214/98, EU:T:2003:245, punkt 194).

- 47 Lisaks tuleb tõdeda, et õigus olla kõigis menetlustes ära kuulatud on tagatud mitte üksnes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 47 ja 48, mis näevad ette kaitseõiguste tagamise ja õiguse õiglasele menetlusele mis tahes kohtumenetluses, vaid ka selle harta artikliga 41, mis näeb ette õiguse heale haldusele. Põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 kohaselt kätkeb õigus heale haldusele eelkõige igäühe õigust, et ta kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada (3. juuli 2014. aasta kohtuotsus *Kamino International Logistics ja Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 ja C-130/13*, EU:C:2014:2041, punkt 29, ning 15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *Hispaania vs. komisjon*, T-466/14, EU:T:2016:742, punkt 40).
- 48 Lõpuks tuleb selleks, et kaitseõiguste rikkumine võiks viia vaidlustatud otsuse tühistamiseni, kindlaks teha, kas menetluse tulemus oleks ilma sellise rikkumiseta olnud teistsugune. Seda peab tõendama hageja, kuna igasugune kaitseõiguste rikkumine kujutab endast vorminõuete täitmata jätmist, mis nõuab, et huvitatud pool tõendaks rikkumisega tema subjektiivsetele õigustele tekkinud konkreetset negatiivset mõju (vt selle kohta 4. septembri 2009. aasta kohtuotsus *Itaalia vs. komisjon*, T-211/05, EU:T:2009:304, punktid 45 ja 59 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Seega tuleb käesoleva hagi raames esitatud teist väidet analüüsida neid põhimõtteid arvestades.
- 50 Esmalt tuleb esimest väidet puudutavaid kaalutlusi ja määruse nr 58/2003 artikli 22 lõike 1 käesoleva kohtuotsuse punktis 42 tuvastatud kohaldamata jätmist arvestades tagasi lükata hageja argumendid, mis puudutavad selle õigusnormi rikkumist, kuna valideerimiskomisjon ei kuulnud teda ära enne vaidlustatud otsuse tegemist.
- 51 Lisaks tuleb tõdeda, et otsuse 2012/838 lisa käesoleval juhul kohaldatavates punktides 1.2.6 ja 1.2.7 ei ole huvitatud isikutele ette nähtud mingit õigust olla valideerimiskomisjoni poolt ära kuulatud.
- 52 Kooskõlas eespool punktides 46 ja 47 viidatud kohtupraktikaga kehtib kohustus austada hageja kaitseõigusi ja hea halduse põhimõtet siiski isegi erisätte puudumisel. Sellest järeldub, et hagejal peab olema võimalus tõhusalt avaldada oma seisukohta enne vaidlustatud otsuse tegemist, vaatamata asjaolule, et selline õigus ei ole hagejale otsuse 2012/838 lisa punktidega 1.2.6 ja 1.2.7 sõnaselgelt tagatud. Samas ei ole poolte vahel vaidlust selles, et pärast seda, kui toimik edastati valideerimiskomisjonile, ei kuulanud ei REA ega valideerimiskomisjon enam hagejat ära.
- 53 Seega tuleb kontrollida, kas vastavalt eespool punktis 46 viidatud kohtupraktikale tugineb vaidlustatud otsus uutele asjaoludele, mille kohta hagejal ei olnud REA menetluse jooksul võimalik tõhusalt arvamust avaldada.
- 54 Sellega seoses tuleb märkida, et vaidlustatud otsus tugineb kahele põhjendusele.
- 55 Mis puudutab esimest põhjendust, siis nähtub vaidlustatud otsuse punktist 2.2, et valideerimiskomisjoni hinnangul ei tegelenud hageja asjaomasel turul tasu eest majandustegevusega regulaarselt. Seetõttu jõuti järeldusele, et hageja ei olnud soovitus 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses ettevõtja.
- 56 Mis puutub vaidlustatud otsuse punktis 2.3 märgitud teise põhjendusse, siis on viidatud, et isegi kui ühelgi hageja liikmel ei olnud 25% või enam selle kapitalist või hääleõigustest, ning kui seega on formaalselt täidetud soovitus 2003/361 nimetatud sõltumatuse kriteerium, ei vastanud hageja majanduslikust vaatepunktist lähtudes nendele kriteeriumidele, arvestades et ta kuulus *de facto* suurde majanduslikku gruppi. Seetõttu ei puudutanud hagejat VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused.

- 57 Seoses vaidlustatud otsuse esimese põhjendusega palus REA oma menetluse käigus 13. detsembri 2013. aasta e-kirjaga hagejal täpsustada oma käivet tekitavad tegevused ja eelkõige seda, kas see käive oli konkurentsile avatud turul teenuste osutamise või kauba tarnimise tulemus. REA küsis hagejalt ka, millise osakaalu tulust moodustasid eelkõige toetused, liikmemaksud või annetused. Tuleb märkida, et see e-kiri eelneb nii REA 27. jaanuari 2014. aasta otsusele, valideerimiskomisjoni esimesele eitavale otsusele kui ka vaidlustatud otsusele.
- 58 Hageja vastas REA küsimustele oma 31. detsembri 2013. aasta e-kirjas. Pärast nende vastuste saamist avaldas REA 3. jaanuaril 2014 kahtlust hageja esitatud teatava tulu majandustegevusega seostamise osas, et kvalifitseerida hageja soovitus 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses ettevõtjaks. Lisaks oli hagejal 20. ja 24. jaanuari 2014 vahel telefonikõne REA-ga, et arutada seda aspekti.
- 59 Vaidlustatud otsuse teise põhjenduse osas tuleneb REA 27. jaanuari 2014. aasta otsusest, et soovitus 2003/361 sõltumatuse kriteeriumi eesmärk on tagada, et VKE-dele mõeldud meetmetest saaksid kasu ettevõtjad, kelle jaoks nende suurus kujutab endast halvemust. Sellega seoses leidis REA, et arvestades, et hageja suurus ei kujuta tema jaoks halvemust, ei saa teda pidada tõeliseks VKE-ks.
- 60 Enne, kui toimik edastati valideerimiskomisjonile, väljendas hageja oma arvamust selle küsimuse osas sõltumatute ettevõtteväliste advokaatide koostatud ja oma 7. veebruari 2014. aasta e-kirjale lisatud kahe õigusliku arvamuse kaudu, milles seda aspekti käsitleti. Samuti tuleneb toimikust, et pärast REA poolt valideerimiskomisjonile nende arvamuste edastamist analüüsis neid õiguslikke arvamusi ka viimane.
- 61 Lisaks tuleb märkida, et esimene eitav otsus tühistati põhjusel, et see ei vastanud sõnaselgelt hageja 7. veebruari 2014. aasta e-kirjas esitatud argumentidele. Seega oli vaidlustatud otsuse eesmärk just paremini uurida argumente, mille hageja esitas REA-le, sealhulgas hageja kvalifitseerimist tõeliseks ja sõltumatuks VKE-ks käsitlevaid argumente.
- 62 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsuses arvestatakse aspekte, mida arutati REA haldusmenetluses, mille käigus sai hageja võtta seisukohta, nagu nähtub eespool punktides 57–60. Asjaomane kirjavahetus toimus enne hageja toimiku edastamist valideerimiskomisjonile. Vaidlustatud otsus sisaldab seega vastuseid haldusmenetluses esitatud hageja argumentidele ja nende vastuste puudumine õigustas esimese eitava otsuse tühistamist. Järelikult ei ole vaidlustatud otsuse aluseks uued asjaolud, mille kohta hageja ei saanud tõhusalt seisukohta avaldada.
- 63 Igal juhul tuleneb eespool punktis 48 viidatud kohtupraktikast, et selleks et kaitseõiguste rikkumine võiks kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamise, tuleb kindlaks teha, et selle rikkumise puudumisel oleks menetlus võinud viia teistsuguse tulemuseni, mida hageja peab tõendama. Samas piisab sellest, kui märkida, et hageja ei esita selle kohta ühtegi argumenti.
- 64 Eespool toodut arvesse võttes tuleb tagasi lükata hageja argumendid, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja hea halduse põhimõtet.
- 65 Sellest lähtudes tuleb teine väide tagasi lükata.

Kolmas väide, et on rikutud õiguskindluse, hea halduse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtteid ning samuti res judicata põhimõtet

Kolmanda väite esimene osa, et on rikutud õiguskindluse, hea halduse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtteid

– Poolte argumendid

66 Hageja väidab, et asendades põhjendused esialgse eitava otsusega võrreldes täiesti uute põhjendustega, kuigi ei eksisteerinud uusi ja asjakohaseid asjaolusid, mida oleks tulnud arvesse võtta, rikkus valideerimiskomisjon õiguskindluse, hea halduse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtteid. Hageja hinnangul oleks esimese eitava otsuse tühistamise järel pidanud menetlusega taasalustama etapis, mis eelnes REA 27. jaanuari 2014. aasta eitavale otsusele.

67 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

68 Õiguskindluse põhimõte, mis on osa liidu õiguse üldpõhimõtetest ja mis on seotud õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega, nõuab, et õigusnormid oleksid selged, täpsed ja ettenähtavate tagajärgedega, et huvitatud isikud saaksid liidu õiguskorraga reguleeritavates olukordades ja õigussuhetes nendest juhinduda (vt 8. detsembri 2011. aasta kohtuotsus France Télécom vs. komisjon, C-81/10 P, EU:C:2011:811, punkt 100 ja seal viidatud kohtupraktika; 13. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej ja Pectel vs. komisjon, C-231/15, EU:C:2016:769, punkt 29, ja 15. detsembri 2016. aasta kohtuotsus Hispaania vs. komisjon, T-808/14, ei avaldata, EU:T:2016:734, punkt 193).

69 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kuulub õiguspärase ootuse kaitse põhimõte liidu aluspõhimõtete hulka. Õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitsele laieneb igale isikule, kelles liidu institutsioon on tekitanud põhjendatud lootusi. Selliseid lootusi tekitada võivaks tagatiseks on, et liidu pädevad ametiasutused on huvitatud isikule andnud kinnitatud ja usaldusväärsetest allikatest pärit kindlad, tingimusteta ja ühtelangevad tagatised (vt 14. juuni 2016. aasta kohtuotsus Marchiani vs. parlament, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Timab Industries ja CFPR vs. komisjon, C-411/15 P, EU:C:2017:11, punkt 134 ja seal viidatud kohtupraktika; 26. septembri 2014. aasta kohtuotsus B&S Europe vs. komisjon, T-222/13, ei avaldata, EU:T:2014:837, punkt 47).

70 Kohtupraktikast tuleneb samuti, et liidu õiguskorra kohaselt kuulub haldusmenetluses antud tagatiste hulka hea halduse põhimõte, millega on seotud pädeva institutsiooni kohustus hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi olulisi asjaolusid (vt 15. septembri 2011. aasta kohtuotsus CMB ja Christof vs. komisjon, T-407/07, ei avaldata, EU:T:2011:477, punkt 182 ja seal viidatud praktika).

71 Kolmanda väite esimest osa tuleb seega analüüsida neist põhimõtetest lähtudes.

72 Mis puutub õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõttesse, tuleb esimesest eitavast otsusest lähtudes kõigepealt märkida, et vastavalt kohtupraktikaga tagatud õiguse üldpõhimõttele oli valideerimiskomisjonil õigus tühistada esimene eitav otsus ja see asendada uue otsusega eeldusel, et tühistamine toimus mõistliku aja jooksul ja nimetatud komisjon arvestas piisavalt sellega, mil määral võis huvitatud isik tugineda akti õiguspärasusele (vt selle kohta 3. märtsi 1982. aasta kohtuotsus Alpha Steel vs. komisjon, 14/81, EU:C:1982:76, punkt 10; 18. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Reisenhel vs. OHMI – Dynamic Promotion (Salved ja korvid), T-53/10, EU:T:2011:601, punkt 40, ja 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus BVGD vs. komisjon, T-104/07 ja T-339/08, ei avaldata, EU:T:2013:366, punkt 65).

- 73 Käesoleval juhul tühistati esimene eitav otsus ligikaudu seitse kuud pärast selle tegemist ja vähem kui viis kuud pärast otsuse peale hageja poolt tühistamishagi esitamist. Lisaks teavitati hagejat valideerimiskomisjoni esimese eitava otsuse tühistamise ajal, et tehakse uus otsus, käsitlemaks hageja 7. veebruari 2014. aasta e-kirjas esitatud argumente. Esitades Üldkohtule hagi, et vaidlustada esimene eitav otsus, tõendas hageja lisaks, et ta ei tuginenud selle otsuse õiguspärasusele. Selle tulemusena ei riku valideerimiskomisjon esimese eitava otsuse tühistamisega õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtteid.
- 74 Esimese eitava otsuse põhjenduste asendamise osas tuleb märkida, et hageja ei selgita kuidagi, milles seisneb seejuures täpsemalt õiguskindluse põhimõtte rikkumine, ega põhjuseid, mille poolest tema õiguslik olukord ei olnud selge, täpne ja ettenähtav üksnes vaidlustatud otsuse tegemise tõttu, mis põhines väidetavalt täiesti uutel põhjendustel, mida on käsitletud eespool punktis 62.
- 75 Hageja ei täpsusta ka õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte väidetava rikkumise osas, milliseid täpseid, tingimusteta ja kooskõlalisi kinnitusi oli talle esimeses eitavas otsuses antud, ega seda, mil määral need kinnitused tekitasid talle põhjendatud lootusi. Veelgi enam, nagu on juba märgitud eespool punktis 73, näitab selle otsuse peale tühistamishagi esitamine Üldkohtule pigem, et hageja ei pidanud seda õiguspäraseks ega järelikult võimaliseks õigustama tema õiguspärasest ootust.
- 76 Mis puutub hea halduse põhimõtte rikkumisse, ei ole hageja järgmiseks tõendanud ega isegi väitnud, et valideerimiskomisjon ei ole hoolsalt ja erapooletult uurinud juhtumi kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid.
- 77 Viimaks ei ole põhjendatud hageja väide, et pärast esimest eitavat otsust tuleks menetlust taaslustada selles etapis, mis eelnes REA 27. jaanuari 2014. aasta otsuse tegemisele, mis toimus enne hageja toimiku valideerimiskomisjonile üleandmist. Tõepoolest ei olnud esimese eitava otsuse tühistamisel iseenesest mingit mõju nimetatud otsusele ja tühistamine ei tähendanud selle otsuse õiguslikult tuvastatud õigusvastasust. Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei olnud seega REA-l kohustust taaslustada menetlust selles etapis, mis eelnes REA 27. jaanuari 2014. aasta otsuse tegemisele.
- 78 Eeltoodut arvestades tuleb kolmanda väite esimene osa tagasi lükata.

Kolmanda väite teine osa, et on rikutud res judicata põhimõtet

– Poolte argumentid

- 79 Hageja väidab, et 30. aprilli 2015. aasta kohtumäärusega Ertico – Its Europe vs. komisjon (T-499/14, ei avaldata, EU:T:2015:285) kinnitas Üldkohus, et esimest eitavat otsust tuleb käsitada tühistatuna. Sellega oli hageja VKE staatus lõplikult kinnitatud. Järelikult rikub vaidlustatud otsus, millega keeldutakse hageja VKE staatust kinnitamast, selle kohtumäärusega seoses *res judicata* põhimõtet.
- 80 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

- 81 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja eksib 30. aprilli 2015. aasta kohtumääruse Ertico – Its Europe vs. komisjon (T-499/14, ei avaldata, EU:T:2015:285) ulatuse osas, mille kohaselt märkis Üldkohus üksnes seda, et esimese eitava otsuse peale esitatud tühistamishagi on muutunud ainetuks, kuna nimetatud otsus tühistati.
- 82 Üldkohus märkis küll, et esimese eitava otsuse tühistamise õiguslikud tagajärjed on samaväärsed tühistamisotsusega (30. aprilli 2015. aasta kohtumäärus Ertico – Its Europe vs. komisjon, T-499/14, ei avaldata, EU:T:2015:285, punkt 10).

- 83 Siiski ei võtnud Üldkohus seisukohta esimese eitava otsuse õiguspärasuse ja veelgi vähem hageja VKE staatuse osas.
- 84 Järelikult tuleb kolmanda väite teine osa ning sellest tulenevalt kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

Neljas väide, et on rikutud soovitus 2003/361

Poolte argumentid

- 85 Hageja väidab, et selleks et järeldada, et temal puudub majandustegevus, põhineb vaidlustatud otsus täiendavatel kriteeriumidel, mida ei ole ette nähtud soovitus 2003/361, nimelt otsuse 2012/838 lisa punkti 1.1.3.1 lõike 6 alapunktis c esitatud kriteeriumidel. Hageja hinnangul ei ole selline lähenemine lubatud, kuna soovitus 2003/361 kohaldamisala on palju laiem kui otsusel 2012/838, mis piirduv 7. RP-ga. Eelnevast tulenevalt leiab hageja, et teda on õigusvastaselt karistatud valdkonnas, mis ei kuulu 7. RP-sse.
- 86 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

- 87 Käesoleva väite raames tuleb kontrollida, kas vaidlustatud otsuses on kohaldatud kriteeriume, mis ei tulene soovitus 2003/361, et määrata, kas hageja võib kvalifitseerida ettevõtjaks selle soovitus lisa artikli 1 tähenduses, ja täpsemalt, kas ta tegeleb majandustegevusega.
- 88 Vaidlustatud otsuses korratakse majandustegevuse olemasolu hindamise analüüsimiseks osaliselt otsuse 2012/838 lisa punkti 1.1.3.1 lõike 6 alapunkti c, milles määratletakse selle otsuse lisas kasutatud mõisted ja mis sätestab, et teatud mõisteid, eelkõige mõistet „majandustegevus“, kohaldatakse VKE-de suhtes „lisaks soovitus 2003/361/EÜ sätestatud mõistetele“.
- 89 Pealegi nähtub vaidlustatud otsuse punktist 1.2, et hageja VKE staatuse hindamiseks viidatakse soovitus 2003/361, mis on erinevalt 7. RP-ga piirduvast otsusest 2012/838 mittesiduv ja ühtne vahend.
- 90 Tuleb lisada, et vaidlustatud otsuse punktis 2.2 analüüsitakse hageja ettevõtjaks kvalifitseerimist, kohaldades selle otsuse lõikes 1.2 sätestatud kriteeriume, mille kohaselt peab hageja olema seotud mis tahes kaubanduse või tegevusega, millega tegeletakse asjaomasel turul tasu eest.
- 91 Siiski ei saa valideerimiskomisjonile ette heita nimetatud kriteeriumidele viitamist ettevõtjaks kvalifitseerimise analüüsis.
- 92 Tuleb märkida, et vastavalt soovitus 2003/361 lisa artiklile 1 on ettevõtja määratletud kui majandustegevusega tegelev mis tahes üksus, olenemata selle õiguslikust vormist. Mõiste „majandustegevus“ ei ole seal sõnaselgelt määratletud.
- 93 Soovitus 2003/361 põhjendus 3, mida tuleb selle soovitus tõlgendamisel arvestada (vt selle kohta 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, C-91/01, EU:C:2004:244, punkt 49, ja 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punkt 30), märgib sellegipoolest, et mõistet „ettevõtja“ tuleb hinnata vastavalt ELTL artiklitele 54, 101 ja 102, nagu on neid tõlgendanud Euroopa Kohus.

- 94 Selles osas tuleb märkida, et konkurentsioiguse valdkonnas on juba otsustatud, et majandustegevusena tuleb mõista eelkõige mis tahes tegevust, mis seisneb kaupade või teenuste pakkumises teataval turul, see tähendab teenused, mida tavaliselt osutatakse tasu eest (vt selle kohta 19. veebruari 2002. aasta kohtuotsus *Wouters jt*, C-309/99, EU:C:2002:98, punktid 46–48 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 11. juuli 2006. aasta kohtuotsus *FENIN vs. komisjon*, C-205/03 P, EU:C:2006:453, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 95 Seega ei ole hoolimata asjaolust, et otsuse 2012/838 lisa punkti 1.1.3.1 lõike 6 alapunktis c on mõiste „majandustegevus“ osas soovitusena 2003/361 võrreldes ette nähtud täiendavaid kriteeriume ja et vaidlustatud otsuses tsiteeriti selle punkti sisu, võimalik järeldada, et selle tulemusena on valideerimiskomisjon käesoleval juhul kohaldanud lisakriteeriume, võrreldes konkurentsioiguse valdkonnaga ja sellest tulenevalt soovitusena 2003/361 sätestatuga. Seetõttu on valideerimiskomisjoni kriteeriumid, mida kohaldatakse hageja ettevõtja staatuse hindamiseks, kooskõlas kõnealuse soovitusena.
- 96 Seega ei ole neljas väide põhjendatud ja tuleb tagasi lükata.

Viies väide, et on rikutud soovitusena 2003/361 ning õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid, sealhulgas erapooletuse kohustust

Poolte argumendid

- 97 Hageja märgib, et vaidlustatud otsuses leiti, et formaalselt vastab see soovitusena 2003/361 nimetatud sõltumatuse kriteeriumile. Siiski järeldades, et soovitusena mõtet arvestades ei saa hagejat pidada VKE-ks, on vaidlustatud otsus väär ja eirab soovitusena 2003/361 selget sõnastust, mille eesmärk on mõiste „VKE“ ühtse määratlemise teel tagada õiguskindlus. Kaldudes kõrvale soovitusena 2003/361 sõnastusest, rikub vaidlustatud otsus järelikult ka õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid, sealhulgas erapooletuse nõuet. Vaidlustatud otsuses järgitud lähenemist ei toeta muu hulgas kohtupraktika.
- 98 Lisaks väidab hageja, et valideerimiskomisjon tegi vea, kinnitades et soovitusena 2003/361 põhjendused 9 ja 12 nõuavad, et isegi kui formaalsed kriteeriumid on täidetud, on juhtumipõhine analüüs nõutud tagamaks, et vaid neile ettevõtjatele, keda puudutavad VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused, antakse see staatus. See tõlgendus on seejuures vastuolus VKE kasutusjuhendiga, milles nähakse ette VKE määratluse lai kohaldamine.
- 99 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

- 100 Euroopa Kohtus on juba varem otsustanud, et VKE-dele antud soodustused on sageli erandid üldnormidest näiteks riigihanke valdkonnas, mistõttu tuleb VKE määratlust tõlgendada kitsalt (27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, punkt 32).
- 101 Tuleb samuti märkida, et soovitusena 2003/361 põhjendustest 9 ja 12 tuleneb, et seotud ettevõtjate määratluse eesmärk on paremini mõista VKE-de tegelikku majanduslikku seisundit ning jätta sellest kategooriast välja need ettevõtjate grupid, mille majanduslik võim võib olla suurem VKE-st, selleks et VKE kategooria jaoks ette nähtud erieeskirjadest ja neid soodustavatest meetmetest saaksid kasu ainult seda tegelikult vajavad ettevõtjad (27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, punkt 31).

- 102 Sõltumatuse kriteeriumi eesmärk on tagada, et VKE-dele mõeldud meetmed toovad tegelikult kasu ettevõtjatele, mille jaoks nende suurus kujutab endast halvemust, mitte ettevõtjatele, mis kuuluvad suurde gruppi ning millel on ligipääs rahalistele vahenditele ja toetusele, mis ei ole kättesaadavad samas suurusjärgus konkurentidele. Neil tingimustel tuleb selleks, et VKE-deks peetaks ainult ettevõtjaid, kes on tegelikult sõltumatud, hinnata nende VKE-de struktuuri, kes moodustavad ühest niisugusest ettevõtjast suurema võimsusega majandusliku grupi, ning jälgida, et VKE-de määratlust ei oleks puhtformaalsetel põhjustel ära kasutatud (vt selle kohta 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, C-91/01, EU:C:2004:244, punkt 50; 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punkt 33, ja 14. oktoobri 2004. aasta kohtuotsus Pollmeier Malchow vs. komisjon, T-137/02, EU:T:2004:304, punkt 61).
- 103 Seetõttu tuleb iseseisvuse kriteeriumi sellest eesmärgist lähtudes tõlgendada nii, et kui sellest ettevõtjast kuulub suurele ettevõtjale vähem kui 25%, mistõttu see vastab formaalselt seega nimetatud kriteeriumile, aga mis tegelikkuses moodustab osa suurest ettevõtjate grupist, ei saa seda siiski pidada selle kriteeriumiga vastavuses olevaks (vt selle kohta 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, C-91/01, EU:C:2004:244, punkt 51). Samuti tuleb tõlgendada soovitus 2003/361 lisa artiklit 3 sellest eesmärgist lähtudes (vt selle kohta 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punkt 34).
- 104 Käesoleva hagi raames esitatud viiendat väidet tuleb analüüsida neid põhimõtteid arvestades.
- 105 Tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjendamisel tugines valideerimiskomisjon eespool punktis 102 viidatud kohtupraktikas kehtestatud kriteeriumidele.
- 106 Käesoleval juhul võttis valideerimiskomisjon vaidlustatud otsuse punktis 2.3 hagejale VKE staatuse andmisest keeldumisel arvesse soovitus 2003/361 eesmärki, nimelt et VKE kategooria jaoks ette nähtud meetmed tooksid kasu ainult seda tegelikult vajavatele ettevõtjatele, mille jaoks nende suurus kujutab endast halvemust, mitte ettevõtjatele, mis kuuluvad suurde gruppi ning millel on seega ligipääs rahalistele vahenditele ja toetusele, mis ei ole kättesaadavad samas suurusjärgus konkurentidele. Eelkõige on vaidlustatud otsuse samas punktis märgitud, et isegi kui hageja vastab formaalselt soovitus 2003/361 sätestatud sõltumatuse kriteeriumile, kuulub ta majanduslikust vaatepunktist *de facto* suurde majanduslikku gruppi. Vaidlustatud otsuse samas punktis märkis valideerimiskomisjon ka, et hagejat ja tema partnereid või liikmeid ühendavate organisatsiooniliste sidemete kaudu oli hagejal ligipääs rahalistele vahenditele, laenudele ja toetusele, ning seetõttu ei puudutanud teda VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused.
- 107 Sellest tuleneb, et vaidlustatud otsuses valideerimiskomisjoni poolt sõltumatuse kriteeriumi kohaldamine ei riku soovitus 2003/361.
- 108 Selles kontekstis tuleb eitada õiguskindluse ja hea halduse põhimõtete, sealhulgas erapooletuse nõude, väidetavat rikkumist, mis põhineb soovitus 2003/361 võimalikul rikkumisel.
- 109 Viies väide tuleb seega tagasi lükata.

Kuues väide, et soovitus 2003/361 on vääralt kohaldatud

- 110 Kuuenda väitega vaidlustab hageja vaidlustatud otsuses valideerimiskomisjoni kasutatud kriteeriumide kohaldamise käesoleval juhul.
- 111 Sellega seoses väidab hageja esiteks, et ta oleks tulnud kvalifitseerida soovitus 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses ettevõtjaks. Ta lisab teiseks, et ta on autonoomne ettevõtja, ja kolmandaks, et ta vastab kõikidele soovitus 2003/361 lisa artiklis 2 sätestatud personalikriteeriumidele ja rahalistele künnistele.

112 Neid kolme etteheidet tuleb analüüsida üksteise järel.

Hageja ettevõtjaks kvalifitseerimine

– Poolte argumendid

113 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses järeldati vääralt, et hagejat ei saa soovitusel 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses ettevõtjaks kvalifitseerida põhjusel, et ta ei tegele asjaomasel turul tasu eest regulaarse majandustegevusega.

114 Hageja leiab, et mõiste „ettevõtja“ on soovitusel 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses selge ja iseseisev ning seda tuleb mõista samas tähenduses nagu konkurentsiõiguses. Lisaks ei ole hageja õiguslik vorm nimetatud soovitusel selle sätte ja kohtupraktika kohaselt ning erinevalt valideerimiskomisjoni lähenemisest asjakohane käesoleva analüüsi seisukohast. Nimelt tuleks arvesse võtta aset leidnud tegevuse olemust.

115 Hageja leiab, et ta tegeleb käesoleval juhul majandustegevusega ja soovitusel 2003/361 tähenduses piisab sellest, kui see toimub aeg-ajalt või väikeses mahus. Lisaks sellele pärineb vähemalt üks viiendik hageja käibest kolmandatele isikutele osutatavatest teenustest. Lisaks ei saa hagejale selle liikmete makstud toetusi neile osutatud teenuste eest jätta analüüsist välja üksnes selle tasu vormi tõttu. Hageja lisab, et vaidlustatud otsuses endas on märgitud, et hageja tegeleb majandustegevusega ja osutab kolmandatele isikutele tasu eest teenuseid. Nimelt on vaidlustatud otsuse punktis 2.3 märgitud, et hagejal on konkurendid. Järelikult ei saa väita, et ta ei tegutsenud turul.

116 Lisaks on valideerimiskomisjoni esimeses eitavas otsuses märgitud, et hageja on ettevõtja.

117 Komisjon väidab, et rahalised toetused, liikmemaksud ja annetused ei ole tasu ega hüvitis kaupade või teenuste pakkumise eest konkreetsel turul ja seetõttu ei kujuta need endast tulu majandustegevusest.

– Üldkohtu hinnang

118 Nagu on viidatud eespool punktis 93, tuleb mõistet „ettevõtja“ soovitusel 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses hinnata ELTL artiklite 54, 101 ja 102 alusel, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Kohus. Ettevõtja mõiste tähistab igasugust majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist. Majandustegevus kujutab endast eelkõige mis tahes tegevust, mis seisneb kaupade või teenuste pakkumises asjaomasel turul, see tähendab teenuseid, mida tavaliselt osutatakse tasu eest (vt selle kohta 19. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Wouters jt, C-309/99, EU:C:2002:98, punktid 46–48 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 11. juuli 2006. aasta kohtuotsus FENIN vs. komisjon, C-205/03 P, EU:C:2006:453, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika). Tasulisuse põhitunnus seisneb asjaolus, et tasu on majanduslik vastusooritus osutatud teenuse eest.

119 Lisaks tuleb märkida, et ELTL artikli 101 lõige 1 kehtib ühenduste suhtes sedavõrd, kui nende endi või nende liikmeteks olevate ettevõtjate tegevuse eesmärk on avaldada mõju, mida selle sättega soovitakse piirata. Ettevõtjate ühenduseks kvalifitseerimist ei takista pelk asjaolu, et see võib koondada ka isikuid ja üksusi, keda ei saa kvalifitseerida ettevõtjateks (vt selle kohta 13. detsembri 2006. aasta kohtuotsus FNCBV jt vs. komisjon, T-217/03 ja T-245/03, EU:T:2006:391, punktid 49 ja 55).

120 Käesoleva hagi raames esitatud kuuendat väidet tuleb analüüsida neid põhimõtteid arvestades.

121 Vaidlustatud otsuses leidis valideerimiskomisjon, et hageja on ettevõtjate ühendus, mis ei osuta teenuseid tasu eest ja mis tegutseb oma liikmete nimel ja huvides. Lisaks saab hageja märkimisväärse osa oma tulu toetustest, liikmemaksudest ja annetustest, mis ei kujuta endast majandustegevusest

saadud tulu. Lisaks osutab hageja teenuseid kolmandatele isikutele üksnes vähesel määral. Järelikult ei saa hagejat pidada ettevõtjaks põhjusel, et ta ei tegele asjaomasel turul tasu eest regulaarse majandustegevusega.

- 122 Vaidlustatud otsuse selle järelدusega ei saa nõustuda.
- 123 Nii tuleb esmalt märkida, et vastavalt eespool punktides 118 ja 119 viidatud kohtupraktikale ei tohi hageja õiguslik seisund või selle kvalifitseerimine ettevõtjate ühenduseks iseenesest takistada selle ettevõtjaks pidamist (vt analoogia alusel 26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Piau vs. komisjon, T-193/02, EU:T:2005:22, punkt 72).
- 124 Hageja põhikirja artiklist 8.2 tuleneb lisaks, et selle liikmed on kohustatud tasuma liikmemaksu tasuna hageja osutatavate teenuste eest. Seda kinnitab ka vaidlustatud otsuse punkt 2.1.
- 125 Vastavalt eespool punktis 118 viidatud kohtupraktikale ei sõltu majandustegevuse olemasolu siiski selle rahastamise viisist. Majandustegevusest saadav tasu põhineb asjaolul, et see kujutab endast tasu osutatud teenuste eest.
- 126 Lisaks on üksusele konkurentsieeskirjade kohaldamisel kohtupraktikas juba otsustatud, et üksuse saadud liikmemakse võib tuluna arvesse võtta ELTL artikli 101 lõike 1 alusel määratud trahvi arvutamisel (vt selle kohta 13. detsembri 2006. aasta kohtuotsus FNCBV jt vs. komisjon, T-217/03 ja T-245/03, EU:T:2006:391, punkt 220).
- 127 Sellest järelدub, et hageja poolt oma liikmete kohustuslike liikmemaksude eest osutatavad teenused kujutavad endast tasu eest majandustegevusega tegelemist. Lisaks kujutavad need endast hageja regulaarset tulu, pidades silmas, et nimetatud liikmemaksud on makstud aastatasuna.
- 128 Erinevalt vaidlustatud otsuse punktis 2.2 järelدatust on hageja seetõttu oma majandustegevusest tulenevalt ettevõtja, kelle tegevus kuulub majandustegevuse valdkonda (vt selle kohta 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, punkt 40).
- 129 Vaidlustatud otsuses endas on samuti kinnitatud, et hageja tegeleb teatud majandustegevusega ja saab tulu muu hulgas nõupidamiste korraldamisest. Hageja märkis, et 2012. aastal moodustas see tulu ligikaudu 15% tema kogukäibest. Tunnistades kohtuistungil, et need nõupidamised korraldati hageja liikmetele ja üldsusele, ei vaidlustanud komisjon selle tulu ehtsust.
- 130 Lisaks on hageja põhikirja artikli 3 kohaselt hageja eesmärk toetada, edendada ja aidata koordineerida transporditelematika jõudsat rakendamist Euroopa transpordi infrastruktuuris peamiselt selle liikmete jaoks. Konkurentsieeskirju on juba kohaldatud üksuste suhtes, millel on sarnased eesmärgid (vt selle kohta 26. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Piau vs. komisjon, T-193/02, EU:T:2005:22, punkt 2).
- 131 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes järelدub, et valideerimiskomisjonil ei olnud alust arvata, et hageja ei olnud ettevõtja ega tegelenud asjaomasel turul tasu eest regulaarse majandustegevusega.
- 132 Eelnevast tuleneb, et vaidlustatud otsuses on tehtud hindamisviga, kuivõrd selle punktis 2.2 on märgitud, et hageja ei olnud soovitus 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses ettevõtja.
- 133 Siiski ei piisa eespool punktis 132 tuvastatud hindamisveast vaidlustatud otsuse tühistamiseks. Nimetatud otsuse punktist 1.2 nähtub, et kui üksus on ettevõtja, tuleb samuti kontrollida, kas ta vastab sõltumatuse kriteeriumile. Seetõttu peab hageja isegi juhul, kui ta on äriühing, VKE staatuse saamiseks siiski vastama sõltumatuse kriteeriumile, mis on sätestatud soovitus 2003/361.
- 134 Seetõttu tuleb lisaks kontrollida, kas juhtumi asjaolusid arvesse võttes oleks valideerimiskomisjon saanud järelدada, et hageja ei ole sõltumatu.

Sõltumatuse kriteerium

– Poolte argumentid

- 135 Hageja märgib, et vaidlustatud otsuse punktis 2.3 tunnistati, et hageja vastab formaalselt sõltumatuse kriteeriumile, mis on sätestatud soovitus 2003/361, kuid leiti, et hagejat ei puuduta VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused ja seetõttu ei saa seda kooskõlas soovituse eesmärgi ja mõttega VKE-ks kvalifitseerida.
- 136 Hageja väidab, et ta on autonoomne ettevõtja. Ta lisab, et ta ei ole „partnerettevõtja“ ega „seotud ettevõtja“ soovitus 2003/361 lisa artikli 3 tähenduses, kuna selle ühelegi liikmele ei kuulu vähemalt 25% selle kapitalist või hääleõigest.
- 137 Seetõttu vastab hageja kõigile soovitus 2003/361 tingimustele, ilma et talle saaks ette heita nimetatud soovitusel kõrvalhoidmist. Hageja väidab, et talle VKE staatuse andmisest keeldumine ei saa lähtuda sellest, et tema osanike seas on üks või mitu äriühingut, kes ei ole VKE-d, sest selline nõue ei tulene soovitusel 2003/361. Lisaks on eksitav ja erapoolik väita, et kui osanikule kuulub äriühingu üks osa, siis oleks äriühingul ligipääs rahalistele vahenditele, kui sellel osanikul ei ole kontrolli selle äriühingu üle.
- 138 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

- 139 Vaidlustatud otsuse punktis 2.3 leiti, et isegi kui hageja vastab formaalselt sõltumatuse kriteeriumile, mis on sätestatud soovitus 2003/361, kuulub see majanduslikust seisukohast *de facto* suurde majanduslikku gruppi. Organisatsiooniliste sidemete tõttu hageja ja tema partnerite või liikmete vahel on hagejal ligipääs rahalistele vahenditele, laenudele ja toetusele ning sellepärast ei puuduta teda VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused. Vaidlustatud otsuse punktis 1.2 on täpsustatud, et lisaks on juhtumipõhine analüüs nõutav, et määrata kindlaks ettevõtja majanduslik olukord ja tagada, et VKE-ks kvalifitseeritakse ainult need ettevõtjad, mis on hõlmatud soovitus 2003/361 eesmärgi ja mõttega.
- 140 Käesoleval juhul tuleb märkida, et nagu ilmneb eespool punktides 106 ja 107, võis valideerimiskomisjon õigesti oma analüüsis lähtuda soovitus 2003/361 eesmärgist ja mõttest, leidmaks et isegi kui hageja vastab formaalselt nimetatud soovitusel sätestatud sõltumatuse kriteeriumile, on endiselt vaja kontrollida, kas seda puudutavad VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused.
- 141 Tuleb ka märkida, et hageja liikmed on eelkõige suured ettevõtjad ja avaliku sektori asutused.
- 142 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et vastavalt hageja põhikirja artiklile 3, millele on tuginetud vaidlustatud otsuse punktis 2.1, tegutseb hageja peamiselt oma liikmete nimel.
- 143 Hageja kapital on selle põhikirja artiklist 5 tulenevalt piiramatult. Tuleb siiski märkida, et osakapital näitab osamaksete kogusummat hageja kasuks. Lisaks kujutab see endast tagatist hageja koostööpartneritele ja potentsiaalsetele võlausaldajatele. Seetõttu aitab märkimisväärne osakapital hagejat suhetes kolmandate isikutega.
- 144 Viimaks, nagu on märgitud eespool punktis 124, nähtub hageja põhikirja artiklist 8.2, et hageja poolt oma liikmetele teenuste osutamise eest tasuvad viimased iga-aastase liikmemaksu summas, mille määrab kindlaks nõukogu. Nimelt, vastupidi sellele, mida hageja väitis kohtuistungil, tuleneb tema

põhikirja artiklist 8.3, et nõukogu määrab kindlaks iga-aastased liikmemaksud olenevalt hageja kuludest. Lisaks võib nõukogu eelarveaasta jooksul või pärast seda vähendada liikmemakse, et viia need kooskõlla hageja tegelike kuludega.

- 145 Käesoleva otsuse punktist 144 nähtub, et hageja liikmete makstavad liikmemaksud määratakse ja kohandatakse vastavalt konkreetsetele kulutustele. Seega kannavad hageja kulud selle liikmed, kes ei ole VKE-d, millele hageja ei ole vastu vaielnud. See näitab, et isegi kui liikmemaksu tase ei ole 20 aasta jooksul muutunud, nagu hageja kohtuistungil väitis, võib vastavale hageja kuludele kohandatud tulu, mis saadakse selle liikmetelt, põhikirja kohaselt pidada üldiselt piisavaks ja suuremaks VKE omast.
- 146 Sellest tuleneb, et valideerimiskomisjon ei ole soovitus 2003/361 vaidlustatud otsuse punktis 2.3 väärtalt kohaldanud, leides et hagejat ei puuduta VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused, mistõttu hagejat ei saa nimetatud soovituse tähenduses VKE-ks kvalifitseerida, hoolimata sellest, et ta on ettevõtja.

Soovituse 2003/361 lisa artiklis 2 sätestatud personalikriteeriumid ja rahalised künnised

- 147 Hageja väidab, ilma et komisjon esitaks selle kohta konkreetseid argumente, et ta vastab soovituse 2003/361 lisa artiklis 2 sätestatud personalikriteeriumidele ja rahalistele künnistele; nimelt on hagejal vähem kui 250 töötajat, aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja aastabilanss ei ületa 43 miljonit eurot.
- 148 Selles osas tuleb meeles pidada, et nagu on märgitud eespool punktis 140, ei saa VKE-ks kvalifitseerida ettevõtjat, kes vastab formaalselt sõltumatuse kriteeriumile, kuid mille majanduslik võimekus ületab VKE oma.
- 149 Seega, nagu eespool punktis 102 on märgitud, on sõltumatuse kriteeriumi eesmärk tagada, et VKE-dele mõeldud meetmed toovad tegelikku kasu ettevõtjatele, kelle jaoks nende suurus kujutab endast halvemust, mitte ettevõtjatele, kes kuuluvad suurde gruppi ja kellel on seetõttu ligipääs rahalistele vahenditele ja toetusele, mis ei ole kättesaadavad samas suurusjärgus konkurentidele.
- 150 Seetõttu ei saa hageja analoogia alusel järeldada oma VKE staatust asjaolust, et ta vastab formaalselt soovituse 2003/361 lisa artiklis 2 sätestatud kriteeriumidele, kui seda ei puuduta VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused. Siiski, nagu on märgitud eespool punktis 146, ei puudutanud hagejat sellised ebasoodsad tingimused.
- 151 Kuivõrd ettevõtjat ei puuduta tegelikkuses VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused, on valideerimiskomisjonil õigus keelduda tema seda staatust tunnustamast (vt selle kohta 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, C-91/01, EU:C:2004:244, punkt 54).
- 152 Kuna hagejat ei peetud vastavaks sõltumatuse kriteeriumile, ei saa ta niisiis väita, et ta vastab soovituse 2003/361 lisa artiklis 2 sätestatud personalikriteeriumidele ja rahalistele künnistele. Seega ei saa personalikriteeriume ja rahalisi künniseid vastavalt soovituse 2003/361 lisa artiklile 6 kindlaks määrata hageja individuaalse teabe alusel, sest ta ei ole sõltumatu ettevõtja ja tema liikmed on ettevõtjad, kes ei ole VKE-d.
- 153 Eeltoodust tulenevalt tuleb kuues väide tagasi lükata.

Seitsmes väide, et on rikutud otsuses 2012/838 ette nähtud kõige soodsama kohtlemise põhimõtet ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“

Poolte argumendid

- 154 Hageja väidab, et kuna vaidlustatud otsuse punktis 2.2 tunnistati esiteks, et ta tegeles vähemalt mingi majandustegevusega ja et ta osutas kolmandatele isikutele teatud teenuseid tasu eest, ja teiseks, et ta vastas formaalselt soovitusel 2003/361 nimetatud sõltumatuse tingimusele, siis tuli hageja 7. RP ja programmi „Horisont 2020“ osas kvalifitseerida VKE-ks.
- 155 Seetõttu leiab hageja 7. RP osas, et vastavalt otsuse 2012/838 lisa punkti 1.1.3 viiendale taandele peavad valideerimistalitused valima selle õigussubjekti jaoks kõige soodsama kategooria, kui õigussubjekti on võimalik liigitada erinevatesse kategooriatesse. Hageja leiab, et sama järeldus tuleb teha ka programmi „Horisont 2020“ raames vastavalt komisjoni 11. aprilli 2014. aasta suuniste leheküljele 5 abisaajate registreerimise, valideerimise ja finantssuutlikkuse analüüsi kontrolli korra kohta.
- 156 Eelnevast tulenevalt oleks hagejale tulnud anda see staatus täieõiguslikult, kuivõrd vaidlustatud otsuses tunnistati, et hageja võis vähemalt osaliselt kvalifitseerida VKE-ks.
- 157 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

- 158 Käesoleva väite raames piisab, kui märkida, et vaidlustatud otsuses ei ole kuskil tunnustatud, et hageja võiks kvalifitseeruda VKE-ks soovitusel 2003/361 tähenduses. Seega 7. RP osas ei ole otsuse 2012/838 lisa punkti 1.1.3 viies taane, millele hageja viitab, käesolevas asjas kohaldatav. Sama järeldus kehtib raamprogrammi „Horisont 2020“ raames komisjoni suuniste lehekülje 5 osas, millele on viidatud eespool punktis 155.
- 159 Sellest järeldub, et seitsmes väide tuleb jätta perspektiivivuse tõttu läbi vaatamata.

Kaheksas väide, et vaidlustatud otsuse põhjendused on vastuolulised ja ebapiisavad

Poolte argumendid

- 160 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus on ebapiisavalt ja vastuoluliselt põhjendatud.
- 161 Esiteks ei saa valideerimiskomisjon hageja hinnangul vaidlustada hageja ettevõtja staatust, järeldades ühest küljest, et ta vastab formaalselt soovitusel 2003/361 sätestatud sõltumatuse kriteeriumile, mis viitab, et tegemist on ettevõtjaga, ja teisest küljest, et tal on konkurendid.
- 162 Teiseks ei ole vaidlustatud otsuses selgitatud, millised olid need uued olulised asjaolud, mis muutsid kehtetuks esimese eitava otsuse järelduse, mis kinnitas, et hageja on ettevõtja soovitusel 2003/361 lisa artikli 1 tähenduses.
- 163 Kolmandaks ei saa hageja hinnangul vaidlustatud otsuses tugineda otsuse 2012/838 lisa punkti 1.1.3.1 lõike 6 alapunktis c sätestatud täiendavatele kriteeriumidele, et soovitusel 2003/361 alusel keelduda hagejat ettevõtjaks kvalifitseerimast.

- 164 Järelikult rikuti vaidlustatud otsusega ERTL artikli 296 teist lõiku, 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 6 ning põhiõiguste harta artikleid 47 ja 48 ning õigust õiglasele kohtumenetlusele, mis on õiguse üldpõhimõtte vastavalt ELL artiklile 6.
- 165 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

- 166 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab akti põhjendus vastama asjaomase akti laadile ning sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja liidu kohtul kontrolli teostada. Põhjendamise nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, toodud põhjenduste laadi ning huvi, mis võib olla selgituste saamiseks akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks täpsustatud kõik asjasse puutuvad faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna kontrollides akti põhjenduse vastavust nõuetele, tuleb lisaks akti sõnastusele arvestada akti konteksti ja kõiki asjasse puutuvaid õigusnorme (2. aprilli 1998. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 63; 26. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Dufour *vs.* BCE, T-436/09, EU:T:2011:634, punkt 47, ning 26. aprilli 2018. aasta kohtuotsus European Dynamics Luxembourg ja Evropaiki Dynamiki *vs.* komisjon, T-752/15, ei avaldata, EU:T:2018:233, punktid 22 ja 23).
- 167 Lisaks peab põhjendus olema loogiline ja eelkõige ilma sisemise vastuoluta, mis takistaks aktini viinud põhjuste õiget mõistmist (vt selle kohta 10. juuli 2008. aasta kohtuotsus Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs.* Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 169, ja 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus Elf Aquitaine *vs.* komisjon, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 151).
- 168 Tuleb samuti märkida, et pelgast vastuolust otsuse põhjenduste ja resolutsiooni vahel ei piisa, et jõuda järeldusele, et otsuses on tehtud põhjendamisviga, tingimusel et esiteks võimaldab otsus tervikuna hagejal tuvastada see vastuolu ja teiseks on resolutsiooni sõnastus piisavalt selge ja täpne, et võimaldada tal mõista otsuse täpset ulatust (vt selle kohta 11. detsembri 2003. aasta kohtuotsus Adriatica di Navigazione *vs.* komisjon, T-61/99, EU:T:2003:335, punkt 49, ja 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Air Canada *vs.* komisjon, T-9/11, ei avaldata, EU:T:2015:994, punkt 76).
- 169 Käesoleva hagi raames esitatud kaheksandat väidet tuleb analüüsida neid põhimõtteid arvestades.
- 170 Käesoleva väite esimese etteheite osas, mis on kokkuvõtlikult esitatud eespool punktis 161, vastab tõele, et vaidlustatud otsuses leiti, et hagejat ei saa pidada ettevõtjaks, samas kui ühelt poolt analüüsiti selles sõltumatuse kriteeriumi soovitus 2003/361 tähenduses, mis eeldab, et tunnistatakse ettevõtja staatust, ja et teiseks tunnistati selles sõnaselgelt hageja konkurentide olemasolu.
- 171 Sellega seoses tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse punktis 1.2 on selgelt viidatud, et juhul, kui hageja on ettevõtja, tuleb veel kindlaks teha, kas seda üksust puudutavad VKE-dele tüüpilised ebasoodsad tingimused. Vaidlustatud otsuses leidis valideerimiskomisjon siiski kõigepealt, et hagejat ei saa pidada ettevõtjaks, mistõttu ei pea komisjon enam analüüsima sõltumatuse kriteeriumi. Seega on valideerimiskomisjon selle analüüsi läbi viinud üksnes täiendavalt.
- 172 Järelikult ilmneb vaidlustatud otsusest selgelt ja üheselt kahe uuritud põhjenduse kombineerimine valideerimiskomisjoni poolt ilma, et selle põhjendustes esineks selles osas ühtegi vastuolu.

- 173 Lisaks on vaidlustatud otsus vastavalt eespool punktis 168 viidatud kohtupraktikale piisavalt selge ja täpne, kuna see on võimaldanud hagejal tuvastada ja tugineda väidetavale vastuolule ning mõista vaidlustatud otsuse täpset ulatust, nagu nähtub tema käesolevas hagnosis esitatud ja nimetatud otsuse kahe põhjendusega seotud argumentide täpsusest.
- 174 Seega tuleb käesoleva väite esimene etteheide tagasi lükata.
- 175 Käesoleva väite teise etteheite osas, mis on esitatud eespool punktis 162, piisab, kui märkida, et valideerimiskomisjon tühistas esimese eitava otsuse. Selle otsuse tühistamise õiguslikud tagajärjed on samaväärsed tühistamisotsusega (30. aprilli 2015. aasta kohtumäärus Ertico – Its Europe vs. komisjon, T-499/14, ei avaldata, EU:T:2015:285, punkt 10).
- 176 Liidu kohtu tühistamisotsusel on tingimata tagasiulatuv mõju, mistõttu tühistatud õigusakt tunnistatakse õigusvastaseks selle jõustumise kuupäevast (vt selle kohta 12. veebruari 2008. aasta kohtuotsus CELF ja ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, punkt 61).
- 177 Sellest järeldub, et hageja ei saa käesolevas väites tugineda esimesele eitavale otsusele, millel ei ole pärast selle tühistamist tagasiulatuvat mõju.
- 178 Seega tuleb käesoleva väite teine etteheide tagasi lükata.
- 179 Käesoleva väite kolmas etteheide, mis on kokkuvõtlikult esitatud eespool punktis 163, tuleb eespool punktis 95 esitatud neljanda väite kaalutlusi arvesse võttes tagasi lükata, kuna valideerimiskomisjon ei ole vaidlustatud otsuses tuginenud täiendavatele kriteeriumidele, mida ei olnud ette nähtud soovitus 2003/361.
- 180 Arvestades eespool esitatud kaalutlusi tuleb kaheksas väide tervikuna tagasi lükata.
- 181 Kuivõrd kõik hageja esitatud väited on tagasi lükatud, tuleb hagi järelikult jätta põhjendamatus tõttu tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 182 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Vastavalt kodukorra artikli 135 lõikele 1, kui õiglus seda nõuab, võib Üldkohus erandkorras siiski otsustada, et kaotanud pool kannab lisaks enda kohtukuludele vaid osa vastaspoole kohtukuludest. Lisaks võib Üldkohus vastavalt kodukorra artikli 135 lõikele 2 mõista kohtukulud tervikuna või osaliselt välja ka võitnud poolelt, kui see on põhjendatud võitnud poole käitumise tõttu, sealhulgas käitumise tõttu enne kohtumenetlust. Muu hulgas võib Üldkohus mõista kohtukulud välja institutsioonilt, kelle otsust ei tühistatud, viimase puudulikkuse tõttu, mis võis hagejat ajendada hagi esitama (vt analoogia alusel 22. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Itaalia ja Eurallumina vs. komisjon, T-60/06 RENV II ja T-62/06 RENV II, EU:T:2016:233, punkt 245 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 183 Hageja nõudeid ei rahuldatud. Nagu nähtub eespool punktist 29, ei ilmne otsuse 2012/838 sätetest siiski selgelt ühelt poolt otsuse 2012/838 lisa punktidega 1.2.6 ja 1.2.7 ning teiselt poolt määruse nr 58/2003 artikliga 22 reguleeritud menetluste koostoime, mida kinnitas kohtuistungil komisjon.
- 184 Lisaks nähtuvad otsuse 2012/838 lisa punktides 1.2.6 ja 1.2.7 sätestatud valideerimiskomisjoni kohaldatava menetluse kirjeldusest olulised puudused, muu hulgas, nagu on märgitud eespool punktis 30, puudub viide menetlustähtaegadele, mis raskendab veelgi arusaamist kohaldatavatest eeskirjadest.

185 Seega võisid need asjaolud käesoleva kohtuasja keerukamaks muuta ja hageja kulusid suurendada. Sellega seoses peab Üldkohus õiglaselt, et hageja kannab ise pool enda kohtukuludest. Pool hageja kohtukuludest tuleb välja mõista komisjonilt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta European Road Transport Telematics Implementation Coordination Organisation – Intelligent Transport Systems & Services Europe'i (Ertico – ITS Europe) kanda pool tema kohtukuludest.**
- 3. Jätta Euroopa Komisjoni kanda tema kohtukulud ja mõista temalt välja pool Ertico – ITS Europe'i kohtukuludest.**

Kanninen

Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Reine

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. mail 2019 Luxembourgis.

Allkirjad